

VEDLEGG 1 - KARTLEGGING

INNHOOLD

1. Kartlegging	2
1.1 Jordmorbemannning i Helse Vest	2
1.2 Aktivitet ved fødeavdelinger i Helse Vest	7

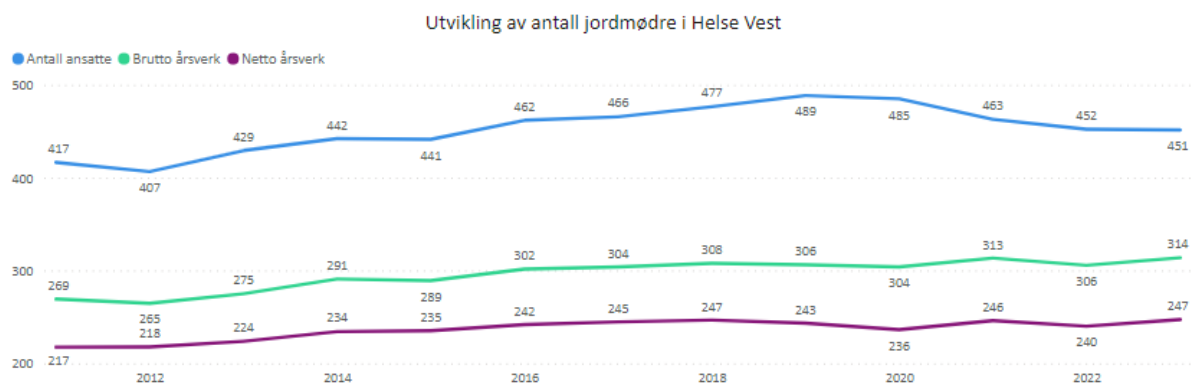
1. KARTLEGGING

Før oppstart av prosjektet ble det gjort en kartlegging av jordmorfaget i Helse Vest. Kartleggingen omfatter oversikt over aktivitetene i helseforetakene, hvor i helseforetakene jordmødrene jobber, stillingsprosent, fravær, turnover og alder, samt hvilke oppgaver som utføres av jordmødre i dag. Kartleggingen ble gjort ved hjelp av aktivitetsdata fra norsk pasientregister og medarbeiderdata fra Agresso.

1.1 Jordmorbemanning i Helse Vest

I Helse Vest disponerer vi 9 fødeavdelinger, fordelt som følger: Bergen har 3 kombinerte føde- og barselavdelinger, Voss, Haugesund og Stord har hver sin kombinerte føde- og barselavdeling, Førde har en dedikert fødeavdeling, og Stavanger har 2 separate fødeavdelinger.

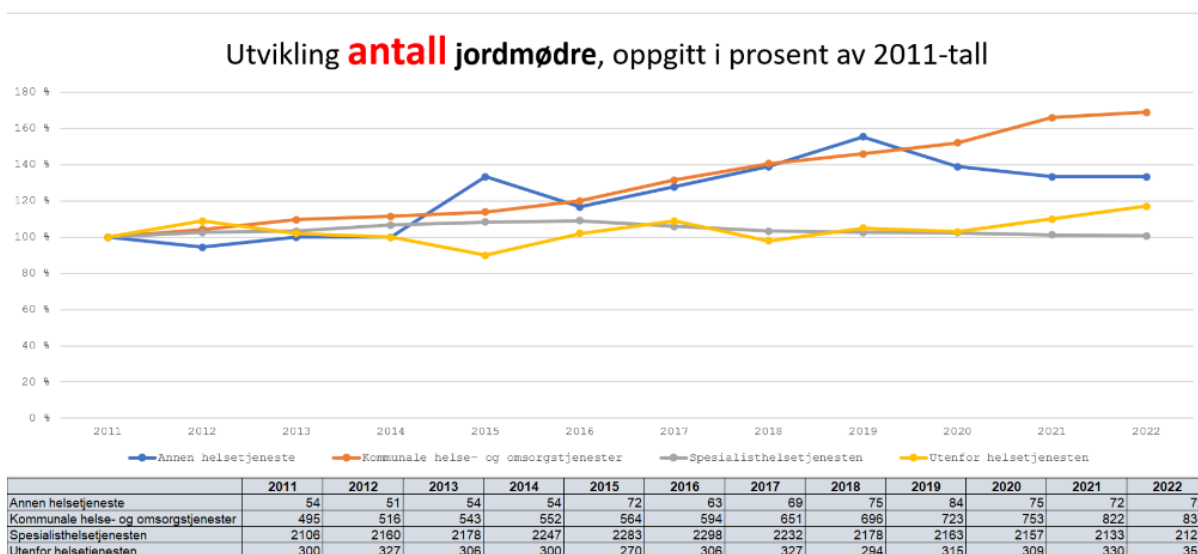
I perioden fra 2011 til 2023 har jordmorbemanningen i Helse Vest holdt seg nokså stabil. Antall ansatte innen jordmorfaget har forblitt relativt uendret, og det har vært lite variasjon i både brutto og netto månedsverk.

Figur 1: Utvikling av antall ansatte, brutto årsverk og nettoårsverk for jordmødre i faste og midlertidige stillinger ved føde- og barselavdelinger

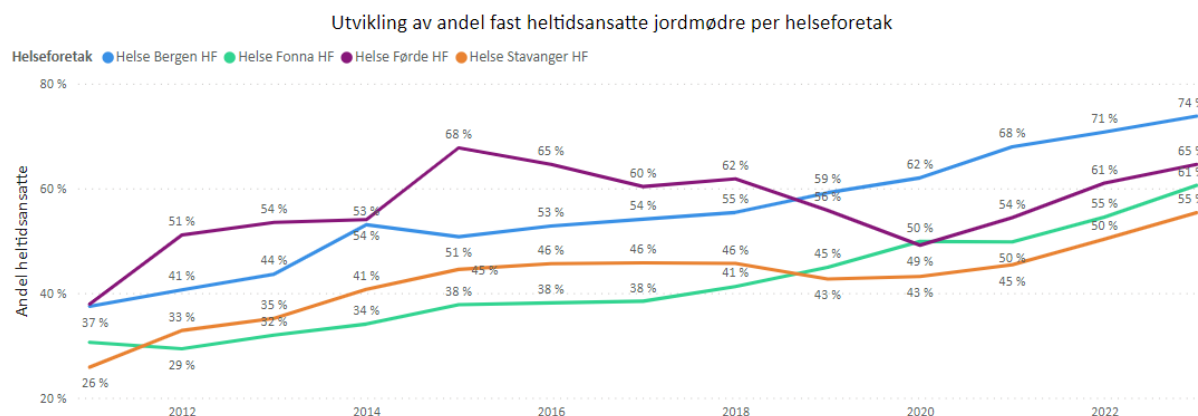
Utviklingen av antall jordmødre i primærhelsetjenesten har derimot ikke vært stabil. Kommunene har over flere år bygget opp sin jordmorkapasitet. Jordmorkapasiteten har økt med 70% siden 2011.

Jormødre

Figur 2: Utvikling i antall jordmødre i flere sektorer. Det er ansatt 70% flere jordmødre i kommunehelsetjenesten i dag enn i 2011. Kilde: SSB

I samme periode har utviklingen av andelen fast heltidsansatte jordmødre vist en positiv trend i alle helseforetakene i Helse Vest. Dette er et oppmuntrende tegn for fødselsomsorgen i regionen, da en økning i faste heltidsstillinger blant jordmødrene bidrar til å sikre kontinuitet i omsorgen og stabilitet i tjenestetilbudet for gravide og fødende kvinner. Det er også gjerne et tiltak foretakene ser er et nødvendig fokusområde, da tilgjengeligheten av jordmødre i spesialisthelsetjenesten forventes å være lav relativt til behovet i kommende år.

Figur 3: Utvikling av andel fast heltidsansatte jordmødre ved føde- og barselavdelinger per helseforetak

Det er likevel relativt høy bruk av midlertidig og innleid personell. Særlig Helse Fonna har økt sin bruk av innleid personell i løpet av den siste 5 års-perioden.

Andel utførte årsverk

● Fast ● Innleid ● Midlertidig

Figur 4: Andel utførte årsverk per helseforetak i Helse Vest

I 2023 hadde føde- og barselavdelingene i Helse Vest et gjennomsnittlig månedlig antall ansatte jordmødre på 451. Disse gjennomførte i snitt 247 netto månedsverk, som representerer utført arbeid der medarbeiderne var til stede på jobb.

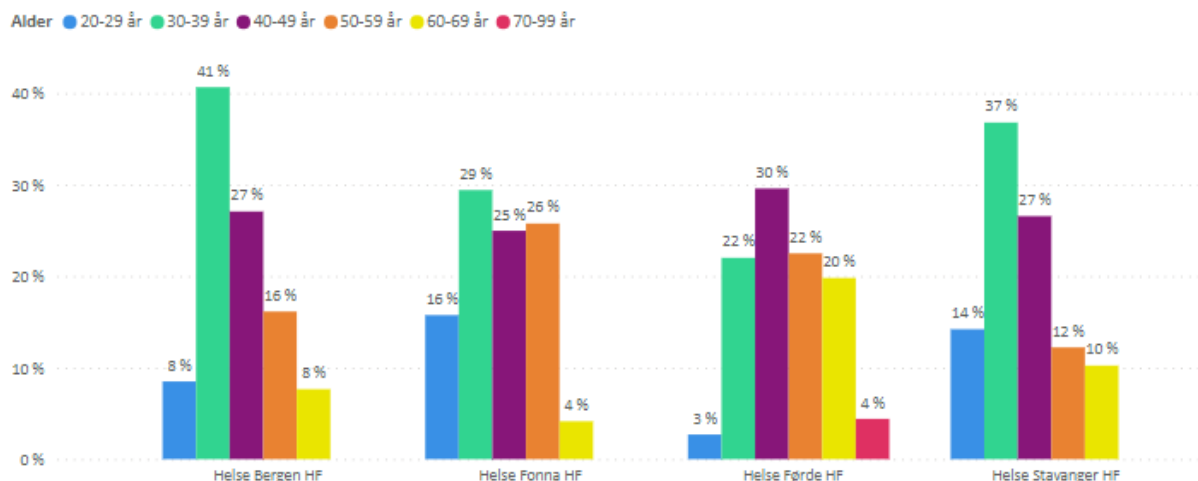
Antall jordmødre

Helseforetak	Antall ansatte 2023	Netto medarbeidere 2023
Helse Bergen HF	172	103
Haukeland universitetssjukehus	152	89
Voss sjukehus	20	14
Helse Fonna HF	78	40
Haugesund sjukehus	54	25
Odda sjukehus	5	3
Stord sjukehus	22	12
Helse Førde HF	51	27
Førde sentralsjukehus	27	17
Lærdal sjukehus	12	5
Nordfjord sjukehus	15	4
Helse Stavanger HF	150	77
Stavanger universitetssykehus	150	77
Totalt	451	247

Tabell 1: Jordmødre ved føde- og barselenheter i Helse Vest. Jordmødre som ikke er ansatt ved føde- eller barselenheter er ikke inkludert i utvalget. Kilde: Agresso.

Alderssammensetningen blant jordmødrene varierer mellom helseforetakene, med høyest gjennomsnittsalder registrert i Helse Førde. Tabellen illustrerer andelen ansatte over 50 år i 2023 ved føde- og barselavdelingene. Det er forventet at disse ansatte vil nå pensjonsalder og avslutte sitt arbeidsforhold i løpet av de neste 10-15 årene. Dette nødvendiggjør rekruttering av tilsvarende nye medarbeidere i samme tidsperiode.

Helseforetak	Helse Bergen	Helse Fonna	Helse Førde	Helse Stavanger
Ansatte > 50 år	24%	30%	46%	22%

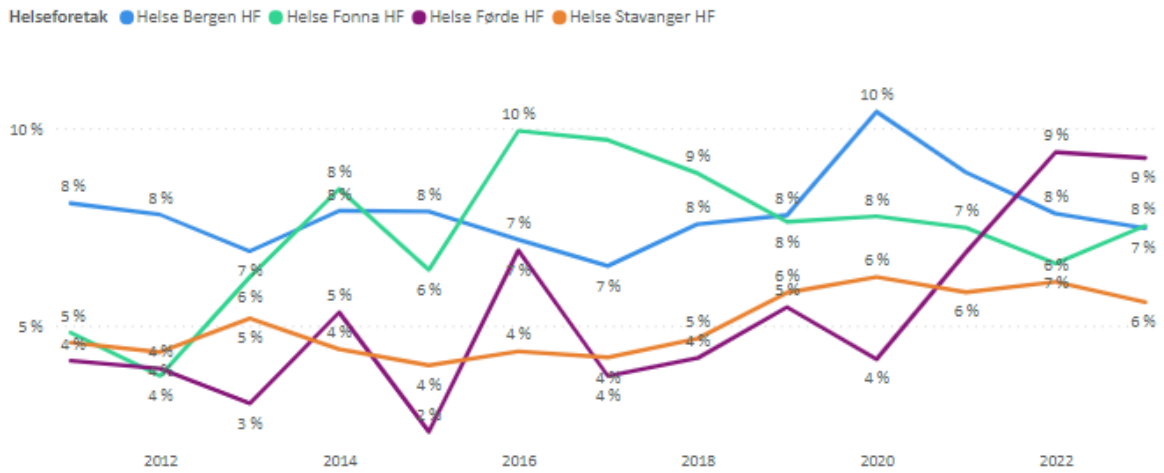

Figur 5: Prosentvis aldersfordeling av antall jordmødre per helseforetak

Helseforetak	Helse Bergen	Helse Fonna	Helse Førde	Helse Stavanger
Total fraværsprosent	22%	21%	25%	23%

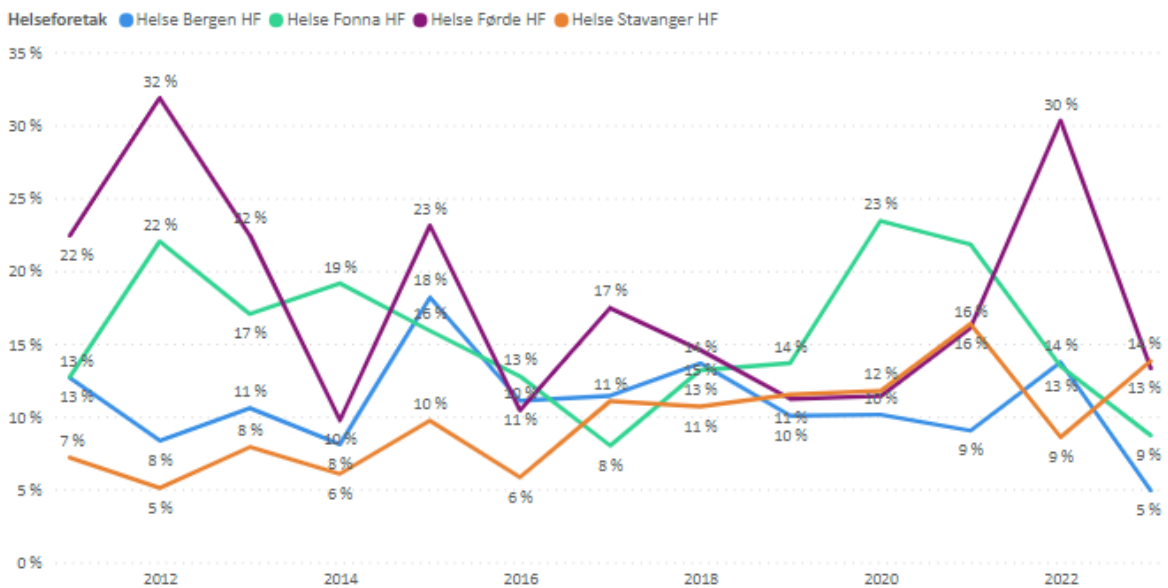
Fraværsprosent i 2023. Dette omfatter ferie, permisjoner, sykefravær og annet fravær.

Potensialet for å redusere fraværet ligger i sykefraværet. Figuren illustrerer betydelig variasjon i sykefraværet fra år til år i helseforetakene i Helse Vest, med nivåer som varierer mellom 2% og 10% i perioden 2011-2023.

Figur 6: Fraværsprosent på grunn av sykdom. Figuren viser historisk utvikling og inkluderer både egenmeldt og sykemeldt fravær

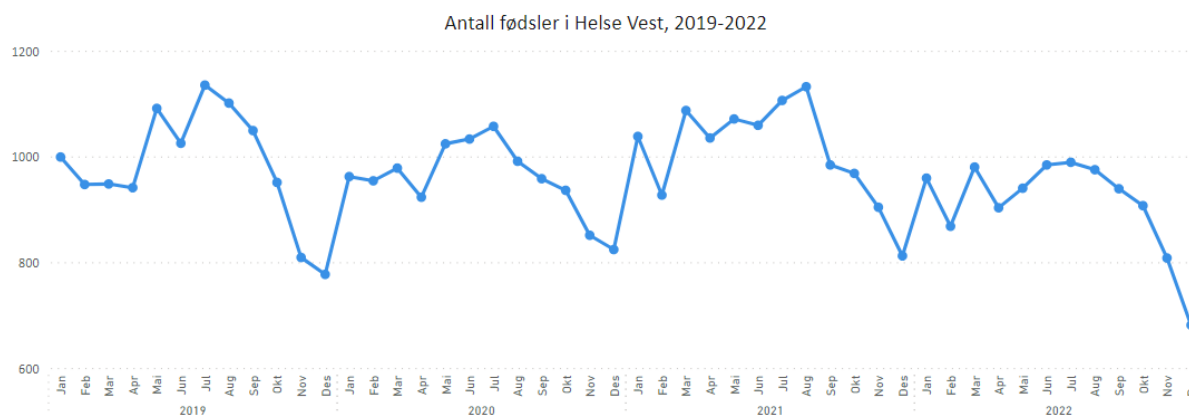
Det er også varierende grad av ekstern turnover for jordmødre under 60 år. Helse Førde har i gjennomsnitt en noe høyere ekstern turnover enn de øvrige helseforetakene i perioden 2011-2023. I den nasjonale bemanningsmodellen brukes et gjennomsnitt av ekstern turnover fra 2017-2021 som standard i modellen.

Figur 7: Ekstern turnover for medarbeidere under 60 år

1.2 Aktivitet ved fødeavdelinger i Helse Vest

Fødselstallene i Helse Vest har opplevd en betydelig nedgang på 9,5% i perioden 2008-2018, som er dokumentert av Helsedirektoratet i 2020. Denne nedgangen har fortsatt i de påfølgende årene, med antall fødsler som gikk ned fra 11 773 i 2019 til 10 933 i 2022. Det er en tydelig sesongvariasjon i fødselstallene gjennom årene, som illustrert i Figur 8.

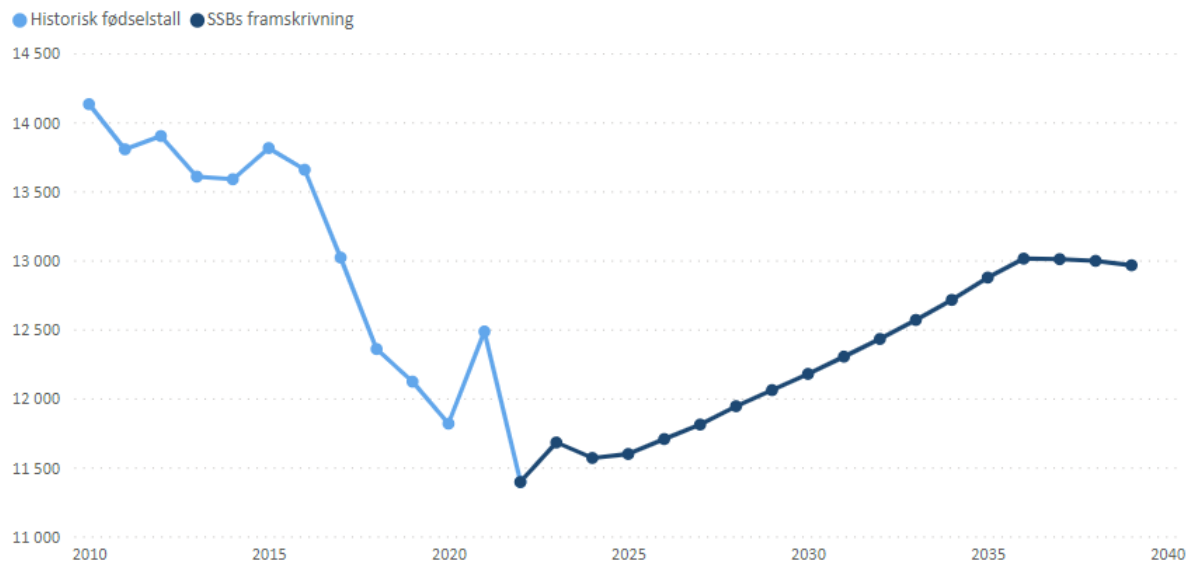
Figur 8: Utvikling av antall fødsler i Helse Vest 2019-2022. Kilde: Norsk pasientregister (NPR)

Dersom vi tar utgangspunkt i at antall 0-åringer tilsvarer antall fødsler året før, forventes det en ytterligere nedgang i antall fødsler frem til 2024 før det øker igjen frem mot 2040. For å estimere antall fødsler i Helse Vest i perioden fra 2023 til 2040, har vi benyttet SSBs befolkningsframskriving fra 2022 med hovedalternativet «MMMM».

Norge har opplevd en nedgang i både den samlede fruktbarhetsraten og kohortfruktbarheten¹ siden 2009. Den referansegruppen som bidro til befolkningsprognosene, har vurdert forventningene knyttet til utviklingen av fruktbarhetsratene. De antyder at vi vil kunne se en økning i den samlede fruktbarheten, men den forventes ikke å nå de tidligere nivåene på 1.9. Samtidig fortsetter nedgangen i kohortfruktbarheten. Andre faktorer som påvirker denne utviklingen inkluderer politisk regulerte ytre faktorer som foreldrepermisjon, barnehage tilbud, balansen mellom arbeid og familieliv, samt behovet for å opparbeide seg arbeidserfaring før kvinner får sitt første barn. Økonomisk usikkerhet, utsettelse av førstefødsler og nedgang i antall fødsler per kvinne er også inkludert i prognosene.

¹ Gjennomsnittlig antall barn kvinner har fått ved alder 45 år

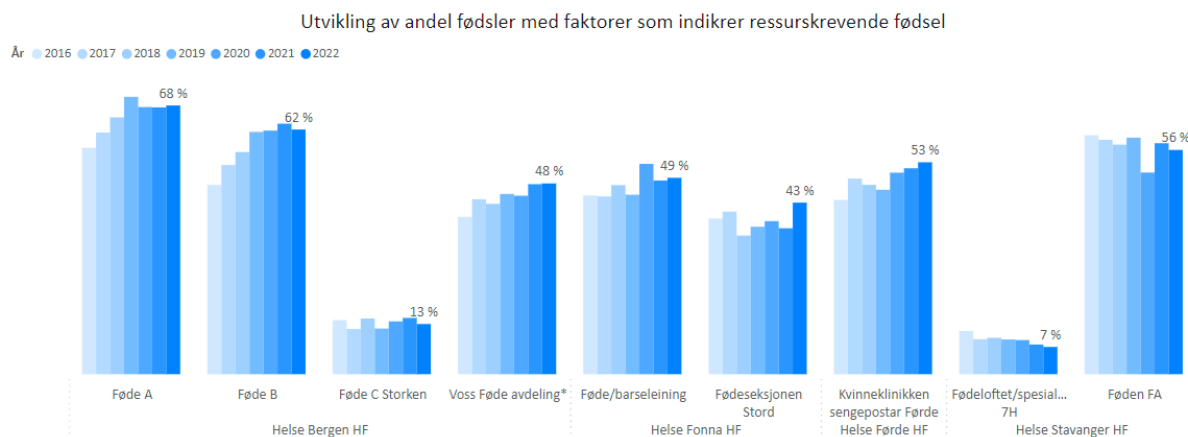
Historisk og framskrevet fødselsutvikling i Helse Vest

Figur 9: Historisk fødselsutvikling fra 2010-2022 og forventet fødselsutvikling i Helse Vest fra 2023 til 2040. SSBs hovedalternativ er brukt som framskrivningsmodell.

Utviklingen i antall fødsler de kommende årene vil antageligvis være den største pådriveren for et økt kompetansebehov i fremtiden. Men vi har også sett en økende trend i antall ressurskrevende fødsler de senere årene. Prosjektgruppen har definert 7 faktorer som indikerer mer ressurskrevende fødsler

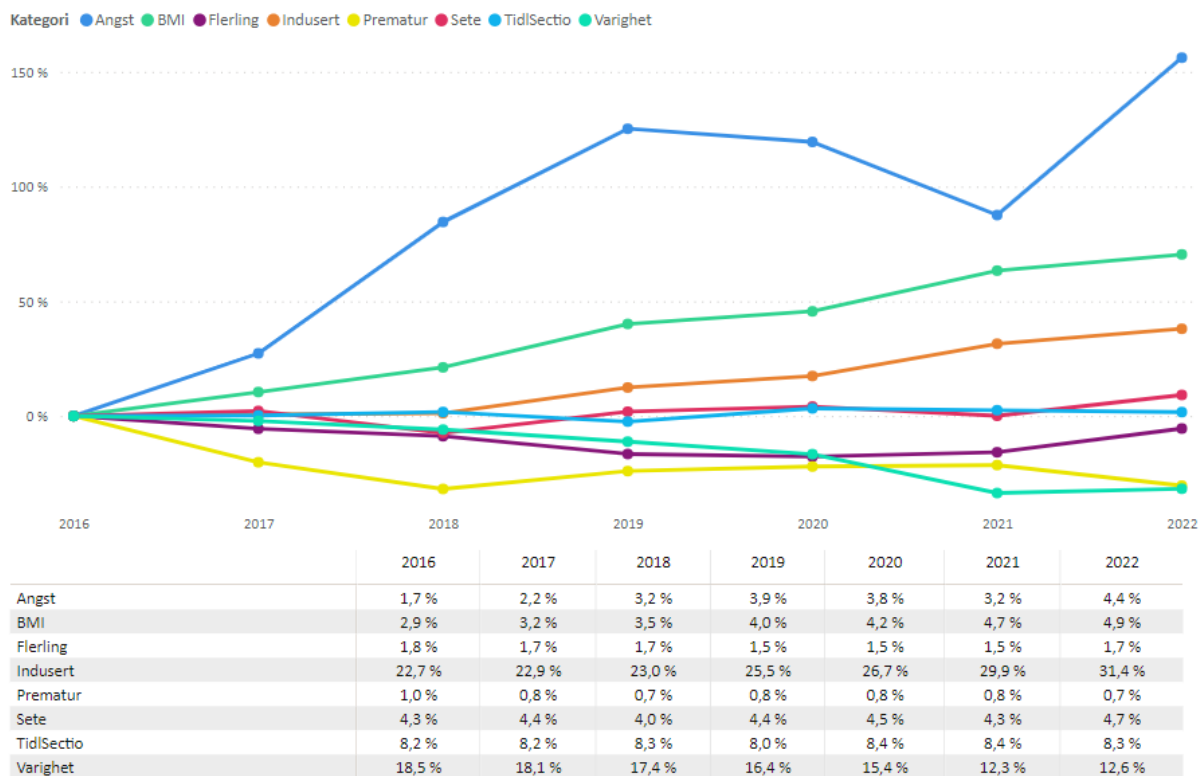
- Angst (minimum 2 konsultasjoner i svangerskapet med tilstandskode O99.3)
- BMI (BMI over 35)
- Flerling
- Indusert
- Prematur (fødsler før uke 32)
- Seteleie
- Tidligere sectio
- Varighet (over 600 minutt fra start av fødsel til første barn er født)

Alle helseforetakene har opplevd en økning i andelen ressurskrevende fødsler. Blant disse faktorene har fødsler knyttet til angst hatt den mest betydelige prosentvise økningen siden 2016, med nesten en tredobling. Andelen induksjoner har økt med 8,7 prosentpoeng, mens fødsler med lang varighet har samtidig gått ned med 6 prosentpoeng.

Utvikling **andel** ressurskrevende fødsler, oppgitt i prosent av 2016-tall

I 2022 håndterte 90% av alle jordmødre ved fødeavdelinger i Helse Vest 40 eller færre fødsler. De fleste hadde kun ansvaret for 1-10 fødsler det året. Det har ikke vært betydelig variasjon mellom årene 2018-2022, men det er tydelige forskjeller mellom sykehusene.

